

PROGRAMACIÓ MUSICAL A
INFANTIL CURS 21-22

INTRODUCCIÓ

L'infant és el protagonista del seu propi aprenentatge. A l'educació infantil el procés d'ensenyament i d'aprenentatge s'orienta cap al desenvolupament de les capacitats que permetran el posterior assoliment, al llarg de l'escolarització obligatòria, de les competències que es consideren bàsiques per l'alumnat, que permetin l'aprenentatge al llarg de la vida i la socialització en els entorns més propers, a més d'atendre la consecució de les nocions bàsiques d'interpretació de la realitat que l'envolta, a través del desenvolupament físic, emocional, afectiu, social i intel·lectual dels infants.

En aquesta etapa, l'establiment de vincles d'afecte entre els infants i amb els adults és condició indispensable per afavorir l'aprenentatge. Les relacions empàtiques amb els infants (adequant el to de veu i el llenguatge gestual) i entre ells, l'atenció de les necessitats bàsiques vinculades a la seva seguretat física i afectiva i el clima acollidor i de diàleg, estimulator, de seguretat i respecte, permeten a l'infant confiar en les seves possibilitats i adquirir una imatge positiva de si mateix, alhora que contribueixen a l'adquisició de valors i a la prevenció i resolució de conflictes. La qualitat del procés d'ensenyament - aprenentatge a l'educació infantil passa per la qualitat de les relacions que s'hi estableixen.

Els infants d'aquesta etapa educativa aborden la realitat des de tots els àmbits, integrant i relacionant els nous coneixements amb els preexistents. L'enfocament didàctic de les activitats que es duen a terme a l'escola és necessàriament globalitzat i fonamentat en la significativitat, a fi que els nous coneixements siguin funcionals i aplicables. Això implica una programació flexible, que es fonamenti en la gestió de les vivències, experiències, interessos i coneixements previs dels infants, que doni cabuda als esdeveniments puntuals i ocasionals, significatius per ells (troballes, notícies, etc.), integrant-los dins la seva planificació, i que contempli l'adopció de mesures per gestionar la diversitat, tenint en compte l'entorn de l'infant i el plantejament de situacions educatives que possibilitin el recorregut de l'acte al pensament, incorporant diverses estratègies de representació que ajudin a donar sentit a l'activitat. De la mateixa manera, tots els plantejaments educatius s'han de fonamentar en diversitat de processos receptius (observació, escolta, anàlisi, reflexió) i productius (expressió, experimentació, descoberta, creació, interpretació i valoració).

En aquesta etapa, el joc es sinònim de creixement. L'activitat lúdica forma part de la cultura pròpia dels infants, té un fort caràcter motivant i ofereix possibilitats d'establir relacions significatives. És fonamental per al seu creixement físic, afectiu, intel·lectual i social. Cal, per tant, proporcionar als infants una oferta variada i planificada d'oportunitats, materials adaptats als diferents moments maduratius i espais de joc (heurístic, reglat, simbòlic, de taula...), així com de models i materials d'informació, representació i experimentació.

L'escola ha d'esdevenir una comunitat d'aprenentatge relacional i culturalment estimulant. La comunicació, la interrelació amb els altres i amb l'entorn (i no només entre els companys i adults de l'aula), són generadors de nous aprenentatges. Cal facilitar el treball cooperatiu dels infants amb distints tipus d'agrupaments: individual, en parelles, en grups de feina, en assemblees i col·loquis en gran grup. Les activitats variades, contextualitzades i significatives, en espais diversificats com els racons o els tallers on s'agrupen diferents edats i es produeixen intercanvis entre alumnat de diferents nivells educatius possibiliten les situacions enriquidores i educatives. Les activitats proposades pels mateixos alumnes (projectes, notícies, sorpreses, etc.) asseguren aquests enfocament i introdueixen l'infant en els primers processos d'organització de l'aprenentatge (plantejament d'interrogants, formulació d'hipòtesi, recollida i anàlisi d'informació, i ajustament dels nous coneixements). En el cas dels infants més petits, atendre la seva activitat espontània permetrà detectar els seus interessos i preferències.

Comptar amb tots els agents educatius ens permet ampliar l'educació als contextos de vida. L'escola ha d'estar oberta i receptiva al que succeeix al seu entorn, facilitant que hi entri la realitat i la diversitat cultural propera, incidint en l'exterior amb les seves aportacions i generant corrents d'intercanvi mutu amb el barri, poble i comunitat. La recerca, l'exploració sensoriomotriu, el descobriment, el plantejament de preguntes i d'hipòtesi, la verificació i consciència dels nous aprenentatges condueixen a conquestes constructives i funcionals i, per tant, a nous interessos i al progrés en el desenvolupament de l'autonomia motriu, cognitiva, moral i afectiva. Són les eines necessàries perquè els infants comencin a entendre el món i als altres, perquè aprenguin a aprendre des del plaer d'aprendre.

L'enfocament comunicatiu, circumscrit dins el principi didàctic d'educació en valors i de respecte per la diversitat lingüística i cultural, exigeix la planificació de propostes concretes d'aula que s'orientin a l'adquisició i desenvolupament del llenguatge i de les competències lingüístiques, que permetin als infants accedir a un bagatge lèxic cada cop més complex i acotat i que els situïn en un context comunicatiu real o de simulació: diàlegs i intercanvis comunicatius de qualitat, discussions, argumentació de propostes, valoració d'idees, creació d'històries, projectes, recerques i treballs experimentals. Crear situacions significatives d'iniciació al procés de la lectura i de l'escriptura, aprofitant l'interès dels infants per conèixer el significat de símbols i informacions de l'entorn i la profusió de missatges i comunicacions de tot tipus a l'aula, fer recerques d'informació, exposar-la i recrear móns reals o possibles, facilita als infants la reflexió sobre la pròpia experiència i sobre els altres.

En el procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura es fan molt visibles els diferents ritmes madurats i cognitius. L'ensenyant ha d'analitzar aquests ritmes i adaptar-hi les seves propostes oferint estímuls pel progrés continu, tant pels infants que s'estan iniciant en les convencions de la lectura i de l'escriptura com per aquells que ja n'han assolit els mecanismes bàsics. Els infants coneixen diferents llenguatges presents en la societat, sobretot a través dels mitjans de comunicació. Els mitjans i formats audiovisuals permeten la comprensió d'històries i l'ús d'imatges, sons i paraules per construir missatges, alhora que connecten l'escola amb l'entorn. Les propostes didàctiques que parteixen de notícies, fets, fotografies, etc. són alguns exemples d'activitats que evidencien aquesta relació.

Tots els espais i moments d'una escola són educatius. La forma com l'espai, els materials i el temps s'organitzen a l'aula ha de tenir en compte les necessitats dels infants i contribuir al desenvolupament de la seva autonomia. L'espai ha de ser obert, accessible, segur i amb una distribució flexible per donar resposta a les diferents i canviants necessitats i interessos dels infants, evitant organitzacions excessivament rígides o complexes. A més a més, s'han d'oferir espais i moments pel son, el descans, l'alimentació i la higiene, amb les condicions d'accessibilitat precises per al desenvolupament motriu (atenent especialment els infants que comencen a caminar) i per a l'autonomia. Cal combinar els espais individuals amb altres d'ús comú, espais que requereixin una certa concentració, per al joc, per al contacte amb objectes i materials generadors d'experiències en si mateixos; altres, més amplis, per al moviment i, sempre que sigui possible, per al contacte amb la natura. L'aula es converteix, d'aquesta forma, en un taller de coneixements on es dona un equilibri entre la varietat i la repetició d'experiències per a la consolidació dels aprenentatges.

La qualitat de les experiències educatives passa per una organització temporal adequada, amb ritmes tranquils, tenint cura de les transicions entre activitats i preveient un temps suficient per a sedimentar els aprenentatges.

Bona part de la vida dels infants té lloc a l'escola: cal contemplar els moments quotidians i de rutines diàries amb tota la seva potencialitat educativa i tenir cura també de l'estètica i l'ordre de l'aula i de l'escola en general. La implicació dels infants en la distribució i manteniment dels espais i en la seva presentació estètica (elaborant etiquetes, cartells, símbols, taules de

tasques, d'encàrrecs, decidint on situar les seves produccions i els models) farà que aquests siguin viscuts com a propis i facilitarà l'adaptació a l'entorn escolar.

La convivència en el grup suposa un enriquiment personal a partir de les experiències compartides (aprendre dels altres i amb els altres). Els educadors han d'analitzar la diversitat existent en la seva aula i aprofitar-la, acollir les identitats i possibilitar l'aprenentatge compartit d'hàbits, d'estratègies i d'actituds des dels seus papers de models, de promotors d'experiències, de transmissors de valors i de canalitzadors de la convivència dins el grup. A través de la relació amb els altres l'infant es descobreix subjecte i construeix la seva personalitat. Per adequar la seva intervenció als diferents nivells d'aprenentatge

1. OBJECTIUS DE LA MÚSICA A INFANTIL

1.1 Llenguatge Musical

- Desenvolupar l'actitud d'escolta i atenció en audicions musicals.
- Conèixer i interpretar algunes cançons.
- Conèixer, reproduir cançons i valorar les possibilitats de la música com a mitjà d'expressió.
- Discriminar el so del silenci.
- Discriminar i reproduir sons segons la intensitat, la durada i l'altura.
- Identificar parts del cos que produeixen so.
- Identificar i reconèixer instruments de percussió i de vent i conèixer-ne l'ús.
- Reconèixer el so de distints instruments musicals i associar-lo a altres sons de l'entorn.

1.2 Llenguatge corporal.

- Explorar i exercitar les possibilitats expressives del propi cos.
- Participar en jocs dramàtics, simbòlics i d'expressió corporal.
- Dramatitzar situacions i esdeveniments.
- Expressar-se a través de cançons i poemes.
- Inventar balls seguint el ritme de la música.
- Adequar els moviments corporals al ritme de la música.
- Representar situacions i personatges reals o evocats.
- Adquirir la capacitat de planificar una acció per a la realització de jocs dramàtics.

2. CONTINGUTS

2.1 Llenguatge musical

- Interès i gust per escoltar i aprendre cançons.
- Discriminació de so/silenci. Sons segons la intensitat: fort/fluijos.
- Sons segons la durada: llargs/curts.
- Sons segons l'altura: aguts/greus.
- Instruments musicals de percussió.
- Instruments musicals de vent.

- Acompanyament rítmic de cançons, entre elles de caràter popular com les nades, Sant Antoni, Carnestoltes....
- Interès per participar en manifestacions artístiques de la tradició cultural.
- Apreciació de les propietats de la música com a mitjà d'expressió.

2.2 Llenguatge Corporal

- Dramatitzacions i coreografies senzilles.
- Participació en activitats de joc dramàtic, simbòlic i d'expressió corporal.
- Interès i gaudi en les activitats basades en el llenguatge corporal.
- Interès per utilitzar les pròpies possibilitats expressives.
- Realització d'una dansa seguint el ritme de la música.
- Gust per experimentar diferents moviments com a recurs corporal per a l'expressió i la comunicació.
- Recursos expressius del cos.
- Jocs de mímica i dramàtics.
- Danses i coreografies senzilles
- Relació animal/instrument musical.

3. ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES

Els **principis que han d'orientar la nostra pràctica educativa** són els següents:

A) **Enfocament globalitzador**

El principi de globalització al·ludeix a la conveniència d'aproximar els alumnes al que han d'aprendre des d'una perspectiva integrada i diversa. Això implica que la diferenciació entre les diverses àrees d'experiències que figuren en el currículum no ha de suposar que la planificació de l'ensenyament i la pràctica consegüent tracten aquestes àrees de forma independent.

Des de la música, quan treballam qualsevol cançó o audició, ho podem fer sempre partint d'un centre d'interès, relacionant-lo amb la vida quotidiana i/o amb de tradicions culturals pròpies de l'entorn. A partir d'aquí es treballen els continguts musicals relacionant-los entre si...en feim dramatització, expressió plàstica si cal, matemàtica quan treballam el ritme i la pulsació, etc.

B) **Metodologia activa**

Comporta atendre els variats aspectes que afavoreixen un clima adequat de participació a l'aula que permet a l'alumne ser el protagonista del seu propi aprenentatge: experimentar, investigar, expressar-se, preguntar...; és a dir, vetlar per la integració activa dels alumnes en la dinàmica general de l'aula i en l'adquisició i la configuració dels aprenentatges.

C) Motivació

Prenent com a punt de partida el nivell de desenvolupament dels alumnes i els seus aprenentatges previs, s'han de proposar situacions d'aprenentatge que tinguin sentit per a ells, partint dels seus interessos, demandes, necessitats i expectatives. També és important arbitrar dinàmiques que fomenten el treball en grup.

Per això sempre es comença la classe fent una petita xarxa, anticipant activitats i si cal, la mestra interpreta algun personatge relacionat amb el que s'ha de treballar. També hi ha l'efecte sorpresa, per a intentar captar l'atenció i provocar una mica de curiositat pel que vindrà després.

D) Autonomia en l'aprenentatge

Com a conseqüència dels dos punts anteriors, la metodologia afavoreix la major participació dels alumnes. Es concreta en els aspectes següents:

- La utilització d'un llenguatge senzill, clar i estructurat en la presentació dels continguts nous:
 - a) Utilitzant estratègies comunicatives, un vocabulari i una terminologia adaptats a la tipologia d'alumnat que tenim a l'aula.
 - b) Presentant i explicant el contingut de les activitats per a realitzar comprovant que l'alumnat ha fet una representació correcta del seu contingut.
- La gradació de les activitats en funció del desenvolupament evolutiu propi de l'etapa, cosa que implica jerarquitzar-les en cada curs, tenint en compte que han de figurar en últim lloc les que requereixin un major grau d'habilitat i autonomia.
- El respecte d'unes normes bàsiques sobre el treball. Els nins i nines comencen a ser capaços d'adoptar una postura adequada per a realitzar-lo, segons el tipus d'activitat i els agrupaments; de manera progressiva van adaptant el seu ritme de treball als temps marcats per a cada tipus d'activitat; aprenen a regular la conducta i l'activitat per a adaptar-la als diferents espais i s'habituen a usar els materials i els recursos de forma ordenada i curiosa.

E) Programació cíclica

Integrada perfectament en els objectius generals de l'etapa; i una rigorosa selecció dels continguts, que reforcen el que han après els cursos precedents i obrin el coneixement cap a temes nous.

F) Atenció a la diversitat de l'alumnat

L'atenció a les característiques individuals de cada un dels alumnes, els seus diferents ritmes de maduració i aprenentatge. La intervenció educativa en Educació Infantil assumeix, com un dels seus principis bàsics, interessos i motivacions.

G) Sensibilitat per l'educació en valors

L'accés progressiu a formes de conducta més autònomes i la socialització creixent dels alumnes fa obligada l'educació en valors. Aquesta es considera en la presentació explícita d'activitats que afavoreixen el desenvolupament de capacitats, actituds, hàbits i conductes positives en relació amb: l'autonomia i el maneig adequat de l'afectivitat, la comunicació, la relació amb els altres, l'adquisició de responsabilitats, l'assumpció de les normes socials, la cura de la naturalesa i del medi.

H) Avaluació del procés educatiu

L'avaluació es concep d'una forma holística, és a dir, s'analitzen tots els aspectes del procés educatiu per a afavorir la retroalimentació i l'aportació d'informacions precises que permeten reestructurar l'activitat en conjunt.

Per tant, en conclusió, l'acció educativa, orientada per aquest conjunt de principis, ha de servir perquè els nins i les nines comencen el desenvolupament de les competències bàsiques per mitjà de la pràctica del pensament crític, la creativitat, la iniciativa, la solució de problemes, la presa de decisions, el control de les emocions i l'assumpció de riscos, components importants de totes aquestes.

3.1 Organització de l' espai

Els alumnes d'infantil vénen a l'aula de música . Depenent d'unes activitats o altres s'utilitza tota l'aula o només una part, on hi ha una gran estora.

3.2. Organització del temps

Les sessions estan distribuïdes de la següent manera:

3 anys: Dijous de les 9.30-10.15

4 anys: Dimarts de les 9.30-10.15

5 anys : Dimarts de les 8.45-9.30

3.2.1 Temporització de les activitats

La temporització es regeix pel principi de flexibilitat, bo i mantenint una rutina d'activitats que permeti als alumnes la creació d'hàbits estables de treball.

A l'hora de planificar les activitats al llarg de la classe s'ha de tenir en compte la necessitat de mantenir uns ritmes adequats d'alternança entre:

- Moments de baixa intensitat i moments d'activitat més dinàmica.
- Activitats que requereixen atenció i concentració i activitats que no en necessiten.
- Temps de dedicació als alumnes que necessiten una atenció individualitzada.
- Continguts que es treballaran de forma globalitzada i d'altres que requereixen un tractament més sistematitzat.

En conseqüència, les activitats d'ensenyament-aprenentatge segueixen una seqüència de rutines que ajuda als alumnes a organitzar el temps que estan a música, considerant, entre d'altres, la necessitat de reservar temps específics per a les activitats següents:

- Temps mini d'assemblea
- Temps d'escolta activa i audició

- Temps d'activitats d'expressió corporal, gestualització i dramatització

4. AVALUACIÓ

4.1. L'avaluació: un procés integral

L'avaluació s'entén com un procés integral, en el qual es consideren diferents dimensions o aspectes: anàlisi del procés d'aprenentatge dels alumnes, anàlisi del procés d'ensenyament i de la pràctica docent.

4.1.1. Avaluació del procés d'aprenentatge dels alumnes

Les característiques de l'avaluació en Educació Infantil (global, contínua i formativa) permeten al professorat d'aquesta etapa canalitzar la seua acció educativa facilitant a l'alumnat quantitat i varietat d'experiències d'aprenentatge, a fi que cada nin o nina assoleixi al màxim desenvolupament possible en les seves capacitats d'acord amb les seves possibilitats.

Avaluar consisteix a fer un seguiment al llarg del procés educatiu que permeti posar en relació els criteris d'avaluació, associats a les capacitats que es pretenen desenvolupar, amb les característiques i possibilitats de l'alumne, orientant i reconduint el procés d'ensenyament i aprenentatge. El referent per a establir els criteris d'avaluació, el constitueixen els objectius generals, els objectius de les àrees i els continguts, així com les competències bàsiques.

Entre els procediments d'informació, l'observació directa i sistemàtica es converteix en un instrument de primer ordre, que permet al professorat fer el seguiment al llarg del procés educatiu, valorant i ajustant la seua intervenció educativa en funció de les dades obtingudes. Com a instruments d'observació, que permetran recollir de manera organitzada informació individual sobre aquest procés i, per consegüent, proporcionar dades globals i pautes d'actuació amb cada alumne.

4.1.2. Criteris d'avaluació

Àrea de Coneixement d'un mateix i autonomia personal

1. Manifestar un control progressiu del cos, globalment i sectorialment, donant mostra d'un coneixement cada vegada més ajustat de l'esquema corporal, manifestant confiança en les seues possibilitats i respecte als altres.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si el xiquet és capaç de:

- Manifestar un control progressiu de les possibilitats motores, sensibles i expressives del propi cos en distintes situacions i activitats com ara jocs, rutines o tasques de la vida quotidiana.
- Reconèixer i anomenar les distintes parts del cos i situar-les espacialment, en el seu propi cos i en el dels altres.
- Identificar els sentits i les sensacions principals associades a cada un d'aquests: sabors, olors, colors, sons, temperatures i textures.
- Desenvolupar una imatge personal ajustada i positiva, que li permeta conèixer les seues possibilitats i limitacions, i tindre confiança en les pròpies capacitats.
- Manifestar respecte i acceptació per les característiques dels altres, sense discriminacions de cap tipus.

2. Donar mostres de millora de les destreses motores i de les habilitats manipulatives i participar en jocs, regulant progressivament l'expressió de sentiments i emocions.

Amb aquest criteri es valora la capacitat del nin i de la nina per a:

- Participar de forma activa en distints tipus de joc, manifestant acceptació i respecte de les normes que els regeixen i gaudint-ne.
- Mostrar un adequat desenvolupament dels elements motors que es manifesten en desplaçaments, marxa, carrera o salts.
- Coordinar i controlar les habilitats manipulatives de caràcter fi que requereix cada activitat.
- Mostrar actituds d'ajuda i de col·laboració, evitant adoptar posicions de submissió o de domini, especialment entre nins i nines.
- Reconèixer i comunicar necessitats, desitjos, sentiments o emocions, realitzant-ne una regulació progressiva en els jocs i altres situacions de la vida quotidiana.

Àrea de coneixement de l'entorn

1. Mostrar curiositat i interès pel descobriment de l'entorn: identificar i discriminar objectes i elements de l'entorn immediat i actuar-hi.

Identificar i explorar, per mitjà d'activitats manipulatives, els objectes i les matèries presents en l'entorn.

- Establir relacions entre les característiques o els atributs dels objectes i altres elements de l'entorn (forma, color, grandària, pes...) i el seu comportament físic (caure, redolar, lliscar, botar...)
- Desenvolupar determinades habilitats logicomatemàtiques com a conseqüència de l'establiment de relacions qualitatives i quantitatives entre elements i col·leccions.
- Adquirir l'habilitat per a usar estratègies convencionals o no convencionals per a representar i interpretar la realitat i resoldre problemes de la vida quotidiana.
- Explorar les relacions numèriques amb materials manipulatius i reconèixer les magnituds relatives als números elementals.
- Iniciar-se en la comprensió dels números en el doble aspecte cardinal i ordinal, el coneixement d'alguns dels seus usos i la seua capacitat per a utilitzar-los en situacions de la vida quotidiana.
- Manejar les nocions bàsiques espacials (dalt, baix; dins, fora; prop, lluny...), temporals (abans, després, al matí, a la vesprada...) i de mesura (pesa més, és més llarg, està més ple).

2. Donar mostres d'interessar-se pel medi natural, identificar i progressivament: anomenar alguns dels seus components, establir relacions senzilles d'interdependència, manifestar actituds de cura i respecte cap a la naturalesa i participar en activitats per a conservar-la.

Amb aquest criteri es valora si el xiquet o la xiqueta és capaç de:

- Mostrar interès per conèixer els elements de la naturalesa, tant vius com inerts, investigant algunes de les característiques i funcions generals, acostant-se a la noció de cicle vital i constatant els canvis que comporta aquest.
- Establir algunes relacions entre medi físic i social, identificant canvis naturals que afecten la vida quotidiana de les persones (canvis d'estacions, temperatura...) i canvis en el paisatge per intervencions humanes.
- Mostrar actituds de cura i respecte cap a la naturalesa per mitjà de la participació en activitats per a conservar-la.

Àrea de Llenguatges: comunicació i representació

1. Utilitzar la llengua oral de la manera més convenient per a una comunicació positiva amb els seus iguals i amb els adults, segons les intencions comunicatives, i comprendre missatges orals diversos, mostrant una actitud d'escolta atenta i respectuosa, així com interès per comunicar-se.

Expressar-se i comunicar-se oralment, amb claredat i correcció suficients, per a dur a terme diverses intencions comunicatives (demanar ajuda, informar d'algun fet o d'alguna situació viscuda o imaginada, donar instruccions senzilles, participar en converses de grup...).

- Utilitzar, de forma pertinent i creativa, l'expressió oral per a regular la pròpia conducta, relatar vivències, raonar, resoldre situacions conflictives, comunicar els estats anímics i compartir-los amb els altres.

- Escoltar i comprendre missatges, relats, produccions literàries, descripcions, explicacions, informacions que els permeten participar en la vida de l'aula, mostrant interès per expressar-se.

- Manifestar respecte cap als altres, mostrant interès i atenció pel que diuen i en l'ús de les convencions socials (guardar el torn de paraula, escoltar, mirar l'interlocutor, mantenir el tema), així com en l'acceptació de les diferències.

2. Expressar-se i comunicar-se utilitzant mitjans, materials i tècniques propis dels diferents llenguatges artístics, tecnològics i audiovisuals, mostrant interès per explorar-ne les possibilitats, per gaudir amb les seues produccions i per compartir amb els altres les experiències estètiques i comunicatives.

Amb aquest criteri s'avalua si el nin o la nina és capaç de:

- Desenvolupar les habilitats expressives a través de diferents materials, instruments i tècniques propis dels llenguatges musical, audiovisual, tecnològic, plàstic i corporal.
- Experimentar i explorar les possibilitats expressives del gest, del moviment, de la veu i també del color, de la textura o dels sons.
- Desenvolupar la sensibilitat estètica i actituds positives cap a les produccions artístiques en els distints llenguatges, a més de l'interès per compartir les experiències estètiques.